

Základy fonetické transkripce

současné standardní němčiny

Použitá transkripce vychází z typu fonetické transkripce IPA podle nového výslovnostního slovníku Deutsches Aussprachewörterbuch z roku 2009.

Fonetická transkripce prošla od počátků prvních návrhů pokusu o záznam mluveného jazyka pomocí písemného přepisu složitým a zajímavým vývojem než se začala ve 20. stol. používat mezinárodní transkripce IPA.

Současný nový výslovnostní slovník **Deutsches Aussprachewörterbuch** byl vydán v prosinci 2009 a je závazný pro všechny německy mluvící země. Tento poslední výslovnostní slovník byl zpracován pod vedením významných fonetiků z univerzity v Halle. Vydání slovníku předcházelo dvacet let výzkumu a zpracovávání údajů spočívajících na rozboru výslovnosti německých rodilých mluvčích (celkem 1600) ze všech oblastí SRN.

Při porovnání použité formy fonetického přepisu IPA v Deutsches Aussprachewörterbuch se staršími výslovnostními slovníky je možné v současné německé standardní výslovnosti velmi dobře vysledovat poměrně značné tendence k postupující redukci především u všech nepřízvučných slabik.

Výslovnost vokálů

V oblasti redukovaných vokálů se při přepisu vokalizovaného / r / v případě jeho neslabičné formy užívá znak pro vokalizované [ɐ] pouze jako horní index.

Např.: der [de:^ɐ], Uhr [u:^ɐ], vier [fi:^ɐ]
! ale Jahr [ja:^ɪ], Jahrhundert [ja:^ɪh'ʊndɛt]

Výslovnost diftongů

Dokladem větší redukce je i nová forma přepisu všech německých diftongů. Druhý vokál je vždy přepisován pouze jako neslabičný.

Např.: nein [naɪ̯n]
neu [nɔɪ̯]̯
Frau [fʁaʊ̯]

Výslovnost konsonantů

V oblasti konsonantů je vždy důsledně značeno oslabení znělosti u znělých (párových i nepárových) konsonantů vlivem progresivní asimilace, tzn. že je zde značená tendence k větší napjatosti (tzn. fortizaci) německé artikulace.

Např. b̥, d̥, ɡ̊, z̥, v̥, kʏ ale také ɸ, ʝ, ʒ

Pro přepis výslovnosti konsonantu / r / se již užívá pouze znak pro zadní třené [ʀ], předojazyčná forma výslovnosti se již neužívá. Jako horní index se kromě toho užívá přepis pro toto [ʀ] ve slabikách po krátké samohlásce.

Např.: rot [ʀo:t], Mähren [m'ɛ:ʀən]
Turm [tʊ^ʀm], dort [dɔ^ʀt]

Nepřízvučné předpony er-, ver-, zer- se přepisují: [ɐ], [fɐ], [tsɐ]

Přízvuk (hlavní i vedlejší) se značí ve slabice vždy až před vokálem. tzn. před jádrem slabiky.

Všechny uvedené změny v současné německé výslovnosti plně odpovídají tendencím, které lze zaznamenat v celkovém vývoji němčiny již od počátků kodifikované formy tohoto jazyka v období tzv. staré horní němčiny v letech 650 -1050.

Pro české rodilé mluvčí znamenají tyto změny i nadále postupně se zvětšující rozdíly mezi charakterem české a německé výslovnosti.

Zeichen der Lautschrift für die deutsche Aussprache

phonetische Umschrift IPA/API

a	hat	hat	ŋ	singen	ziŋ
a:	Bahn	ba:n	o	Moral	mor'a:l
ɐ	Ober	o:bɐ	o:	Sohn	zo:n
ã:	Restaurant	ʁestok'ã:	ɔ	Post	pɔst
aɤ	kein	kaɤn	õ	Fondue	fõd'y:
aɔ	auch	aɔx	ø	Ökonom	økon'o:m
b	Ball	bal	ø:	Öl	ø:l
ç	ich	iç	œ	zwölf	tsyœlf
d	dann	dan	œ:	Parfum	paʁf'œ:
dʒ	Gin	dʒɪn	ɔœ	neu	nɔœ
e	Methan	met'a:n	p	Pakt	pakt
e:	Tee	te:	pf	Pfahl	pfa:l
ɛ:	spät	ʃpɛ:t	ʁ	Rad	ʁa:t
ɛ	Mensch	mɛnʃ	s	groß	gʁo:s
ẽ:	Refrain	ʁɛʁ'ẽ	ʃ	Schule	ʃu:lə
ə	Junge	juŋə	t	tun	tu:n
f	Fass	fas	ts	Zahl	tsa:l
g	Gast	gast	tʃ	Deutsch	dɔœ tʃ
h	Hand	hant	u	kulant	kul'ant
i	vital	vit'a:l	u:	Hut	hu:t
i:	viel	fr:l	ʊ	und	ʊnt
ɪ	Tisch	tɪʃ	ʊ	aktuell	aktu'el
ï	Lilie	l'i:lïə	v	was	vas
j	ja	ja:	x	Buch	bu:x
k	kalt	kalt	y:	früh	fʁy:
l	Licht	lɪçt	ÿ	Etui	ɛty'i
l̥	Nebel	n'e:b̥l̥	Y	füllt	fYlt
m	Macht	maxt	z	Hase	ha:zə
n	nein	naɤn	ʒ	Genie	ʒen'i:
ŋ	baden	b'a:dŋ	ʔ	Beamte	bə'ʔamtə
ŋ	lange	laŋə			

Diftongy byly ve slovníku DUDEN Bd. 6 transkribovány: [ai], [au], [oy].
 Pozdější přepis měl podobu: [aɛ], [aɔ], [ɔø]

Dalšími znaky používanými při fonetickém přepisu jsou např.:

- : označení délky
- ˈ hlavní přízvuk
- ˌ vedlejší přízvuk
- ~ označení nazálních vokálů
- ˘ označení neslabičných vokálů
- | označení slabičných konsonantů

ʃ	m	i:	t	z	ɪ	ŋ	ə	n	b	u:	x	b	y:	ç	ɐ
Sch	m	ie	d	s	i	ng	e	n	B	u	ch	B	ü	ch	e r

Z uvedeného srovnání vyplývá rozdíl mezi písemnou ortografickou podobou a fonetickým přepisem (zvukovou formou) vybraných příkladů.

Fernsehen

Georg Bydlinski

Nachrichten.

Liebesgeschichten.

Sport.

Ein Krimi mit Mord.

Wetterbericht.

Programmübersicht.

Schlagerparade.

Werbung für Schokolade.

Bombenkrieg.

Volksmusik.

Kurz vor zwölf

schalte ich aus.

Plötzlich ist's ungewohnt still im Haus.

Mädchen _____

Lehrbuch _____

euer _____

Spiele _____

Schüler _____

Land _____

Deutsch _____

Gespräch _____

Übung _____

Verkehr _____

leuchten _____

ähnlich _____

angenehm _____

einmal _____

Bücherei _____

Vogel _____

Ferien _____

vielleicht _____

Übersetzer _____

erfühlen _____

schlecht _____

unendlich _____

ändern _____

Manteltasche _____

Kriegsende _____

Junge _____

Sprache _____

eure _____

Spieler _____

Schülerin _____

Länder _____

Wörter _____

erzählen _____

Übungen _____

schwarz _____

läuten _____

Vorstellung _____

bestellt _____

Boot _____

erinnern _____

während _____

Aufgabe _____

manchmal _____

Dolmetscher _____

ständig _____

Aussage _____

langsam _____

meistens _____

Fahrzeug _____

besonders _____

Die M AU S ist

	AU	
	AU	
L	AU	B
	AU	
	AU	
R	AU	M
	AU	
	AU	
B	AU	CH
	AU	
	AU	
R	AU	S

Das Rätsel wird gelöst, wenn man in jeder Zeile einen Buchstaben ändert, d.h. die passenden Phoneme sollen gefunden werden.

Porovnejte výslovnost i fonetický přepis uvedených dvojic slov:

kennen	x	können	_____
Möhren	x	Mähren	_____
vier	x	für	_____
lesen	x	lösen	_____
müssen	x	missen	_____
zehn	x	Zähne	_____
Meer	x	mehr	_____
Lehre	x	Lehrer	_____
brauchen	x	Bräuche	_____
schon	x	schön	_____
Versagen	x	vorsagen	_____
zerreißen	x	verreisen	_____
verteilen	x	erteilen	_____
lügen	x	liegen	_____

[l'axən	x	l'ɛç n]	_____
[k'o x	x	k'œç n]	_____
[f'a x	x	f'ɛç ø]	_____
[z'axə	x	z'ɛç lɪç]	_____

Přepište fonetickou transkripci:

der Apfel _____	der Erker _____
der Herr _____	der Berg _____
die Erbse _____	der Waldbrand _____
entgegen _____	das Fremdwort _____
der Tatort _____	erfolgreich _____
wachsen _____	erdbeerrot _____
europäisch _____	das Mitteleuropa _____
seltsam _____	der Schmetterling _____
die Tätigkeit _____	das Ereignis _____
das Studium _____	die Quantität _____

☺ „Dieses Spielzeug“, erklärt der Verkäufer, _____
 „wurde von den Psychologen _____
 entwickelt und bereitet jedes _____
 Kind optimal auf den Ernst _____
 des Lebens vor. _____

_____ [v'i: ʔaɔx 'ʔimø 'ʔɛs
 _____ tsʊz'aməngəzɛts t vi^Bt
 _____ .“ 'ʔɛs ʔɪst f'alʃ]